

Notat

Til: HiØ, v/direktør Carl Morten Gjeldnes og prorektor Jo Ese

Fra: Avdelingsstyret ved Avdeling for informasjonsteknologi, v/styreleder Jan Høiberg

Deres referanse: 19/01926-36

Halden, 09.11.2020

Styringsstruktur ved Høgskolen i Østfold: Høringsuttalelse fra avdelingsstyret ved Avdeling for informasjonsteknologi

HiØs direktør og prorektor (for samhandling og samfunnskontakt) sendte i oktober 2020 ut et [høringsbrev](#) og [høringsnotat med forslag til ny styringsstruktur](#) for HiØ. Det bes her om høringsuttalelser fra bl.a. avdelingsstyrene og dekanene innen 12. november.

Avdelingsstyret ved Avdeling for IT behandlet saken i møte 29. oktober. Forslaget til ny styringsstruktur er også diskutert i et personalmøte ved avdelingen og i ITs lokale FoU-utvalg. Samtlige ansatte ved avdelingen er invitert til å sende innspill til høringsuttalelsen til dekan og/eller avdelingsstyreleder.

Høringsuttalelsen fra ITs avdelingsstyre er gitt nedenfor.

1 Oppsummering av høringsuttalelsen

Avdelingsstyrets synspunkter på forslaget til ny styringsstruktur for HiØ kan oppsummeres slik:

Institusjonen:

- Vi støtter forslaget til ny organisering av ledelse og styring på institusjonsnivå.
- Det bør vurderes å kreve professorkompetanse for rektorstillingen.
- Samtlige faglige lederstillinger og styreverv tilsettes/velges for perioder på fire år.

Fakultetene:

- Kravet til vitenskapelig kompetanse for de tre dekanstillingene skjerpes:
 - * Dekanen må ha både leder- og forskererfaring, og må ha avlagt doktorgrad innen ett av de sentrale fagområdene ved fakultetet.
- De to foreslåtte prodekanstillingene ved hvert fakultet fjernes og erstattes med styrket faglig ledelse på instituttnivå.
- Instituttlederne skal sammen med dekanen utgjøre fakultetets ledergruppe.
- Dekanene og instituttlederne får et spesielt ansvar for å ivareta og styrke tverrfaglig samarbeid på institusjons- og fakultetsnivå.
- Det etableres fakultetsstyreverv med vedtaksmyndighet og ekstern styreleder.

Instituttene:

- Kravene til kompetanse for instituttledere skjerpes, slik at vi får reell faglig ledelse også på dette nivået:
 - * Instituttlederen må ha førstekompetanse innen et av instituttets sentrale fagområder.

- De foreslåtte assisterende instituttlederne fjernes. Instituttene skal i stedet ha egne studieledere.
- Det åpnes for muligheten til å ha en lokal FoU-leder/-koordinator på instituttene.
- Det etableres instituttråd med representanter for ledelse, ansatte og studenter.

2 Vurderingskriterier

Vi ønsker oss ledelse og styring ved HiØ som:

1. Styrker den faglige og strategiske ledelsen i hele institusjonen.
2. Har fokus på å sikre og utvikle kvaliteten av undervisning og forskning.
3. Legger til rette for tverrfaglig samarbeid, spesielt for å styrke HiØs ph.d.-satsing.
4. Er effektiv, fleksibel og transparent.
5. Har få ledelsesnivåer og kort avstand fra fagmiljøene til den faglige ledelsen.
6. Sikrer høy og relevant faglige lederkompetanse på alle nivåer.
7. Legger til rette for troverdighet, legitimitet og god kommunikasjon mellom studentene, fagmiljøene og den faglige ledelsen.
8. Sikrer organisasjonsdemokrati og reell medvirkning fra ansatte og studenter i strategiske og faglige diskusjoner.

I våre vurderinger av høringsnotatets forslag til styringsstruktur er disse åtte punktene spesielt vektlagt.

3 Ledelse på institusjonsnivå

Høringsnotatets foreslåtte modell for organisering av faglig toppledelse og de faglig-administrative støttetjenestene fremstår som både godt begrunnet og gjennomtenkt. Vi støtter forslaget, og er spesielt fornøyd med styrkingen av faglig toppledelse gjennom etableringen av en linje fra rektor via hver prorektor til direktørene for hhv. studier og forskning.

Både internasjonalt og ved større norske institusjoner er det vanlig at rektor har professorkompetanse. Det bør vurderes å innføre krav om toppkompetanse også ved HiØ. I tillegg må det kreves at rektor har erfaring fra forskningsledelse og godt kjennskap til det norske systemet for forskning og utdanning.

Alle faglige ledere ved HiØ, samt medlemmer av faglige styrer og råd, bør tilsettes/velges for perioder på fire år.

4 Ledelse på fakultetsnivå

Høringsnotatets forslag må skjerpes når det gjelder kravene til relevant vitenskapelig kompetanse hos de faglige lederne som er nærmest fagmiljøene. Vi vil spesielt trekke frem følgende poeng som har kommet opp flere ganger i diskusjoner ved avdelingen:

- Med de foreslåtte kravene til dekanat og instituttledelse, er det stor sannsynlighet for at *svært mange* fagansatte ikke vil ha *en eneste leder* i hele linjen fra instituttet opp til rektor som har vitenskapelig kompetanse innen den ansattes eget fag.

Dette vil være en uakseptabel situasjon som undergraver faglig styring, tillit og legitimitet. Problemet må unngås ved å sikre at det tilsettes ledere som faktisk kan det faget de settes til å forvalte.

4.1 Dekanstillingen

Høgskolen skal nå bare ha tre dekaner. Disse må være gode ledere med høy og relevant vitenskapelig kompetanse. Det er ønskelig med dekaner som også er professorer, men det er antagelig vanskelig å rekruttere toppkompetente til slike stillinger hos oss. Vårt forslag er derfor at det stilles følgende krav for tilsetning:

- Dekanen må ha både leder- og forskererfaring, og må ha avlagt doktorgrad innen ett av de sentrale fagområdene ved fakultetet.

4.2 Prodekanene

Vi mener at høringsnotatets forslag om en "todeling der prodekaner håndterer strategiske prosesser og instituttleder/assisterende instituttleder håndterer drift og personalansvar" er en dårlig løsning.

Forslaget er i strid med fleste av våre kriterier for god faglig styring gitt i del 2 ovenfor. Spesielt vil det medvirke til *økt* avstand fra fagmiljøene til den reelle ledelsen, og svekke ledernes faglige legitimitet hos både studenter og fagansatte.

Vi synes beskrivelsen av prodekanstillingene fremstår som ullen, spesielt når den kombineres med det vage forslaget om "assisterende instituttledere" som også "kan ha roller på tvers av institutter". Prodekanenes oppgaver virker også overlappende med nivåene over og under.

Vårt forslag er:

- De to prodekanstillingene ved hvert fakultet fjernes og erstattes med styrket faglig ledelse på instituttnivå.
- Instituttlederne skal sammen med dekanen utgjøre fakultetets ledergruppe.
- Dekanene og instituttlederne får et tydelig ansvar for å ivareta og styrke tverrfaglig samarbeid på institusjons- og fakultetsnivå, spesielt mht. HiØs ph.d.-satsing.

4.3 Fakultetsråd vs. -styre

Høringsnotatet gir en grundig drøfting av fordeler og ulemper ved å ha hhv. fakultetsråd og fakultetsstyrer. Vi mener at organisasjonsdemokrati og reell medvirkning fra ansatte og studenter best ivaretas med et fakultetsstyre med vedtaksmyndighet. Styrene bør ha eksterne medlemmer med kompetanse fra virksomheter som er relevante for fakultets fagprofil. Vi tror kvaliteten i styrearbeidet vil kunne ivaretas best med en erfaren ekstern styreleder.

5 Ledelse på instituttnivå

5.1 Instituttleder

Vi ønsker oss høykompetent faglig ledelse som er nært på forskning og undervisning. Spesielt vil vi ha faglig sterke instituttledere som har legitimitet og tillit i miljøene. Dette er ikke forenlig med det fremsatte forslaget om en instituttleder som har drift og personalansvar som hovedoppgave, mens den faglig-strategiske ledelsen skal utøves på nivået over.

Det er verdt å merke seg at samtlige ledende norske læresteder innen IT (som vi kjenner best til) har instituttledere med toppkompetanse. Instituttene for informatikk og datateknikk ved f.eks. UiO, UiB, NTNU og UiT har alle professorer i instituttledelsen. Vi kan ikke representeres i nasjonale sammenhenger og forskningspolitiske diskusjoner, som f.eks. i fagorganet for IT under UHR, av en instituttleder som hverken kan faget eller er vitenskapelig kompetent.

Vi foreslår følgende:

- Instituttlederen må ha minst ha førstekompetanse innen ett av de sentrale fagområdene ved instituttet.
- Instituttlederens ansvar og oppgaver utvides/endres betydelig i forhold til høringsnotatets beskrivelse, slik at det kan utøves reell faglig-strategisk ledelse også på instituttnivå.
- Instituttene gis stor frihet til å styre bruken av forskningsressurser innen egne fagområder.

5.2 Studieledere

Høringsnotatet drøfter ledelse av studier og forskning i instituttene, men det fremstår dessverre som uklart hvordan dette skal organiseres lokalt. Det foreslås en "lederrolle på instituttnivå som kan støtte instituttleder gjennom å få delegert blant annet personaloppfølging og studieprogramansvar fra instituttleder". Denne rollen skal tituleres en "assisterende instituttleder" som også "kan ha roller på tvers av institutter".

Vi mener at den svært gode jobben som gjøres av studielederne i dagens avdelinger må videreføres og helst styrkes i de nye instituttene. Det foreslås derfor at:

- De assisterende instituttlederne fjernes fra styringsstrukturen.
- Instituttene skal i stedet ha egne studieledere.
- Ressursene som settes av til studieledelse på instituttnivå vil variere avhengig av størrelse og faglig bredde på instituttene.

Det bør kreves at studieledere har:

- Godt kjennskap til studieprogrammene de skal lede.
- Erfaring fra både studieutvikling og bruk av virtuelle læringsomgivelser.

5.3 FoU-ledere på instituttnivå

Hovedansvaret for forskningsledelsen på instituttet skal ligge hos en faglig godt kvalifisert instituttleder, i samarbeid med sterke og selvdrevne forskergrupper. Det bør allikevel gis mulighet for også å ha en lokal ressurs som FoU-leder/-koordinator ved institutter med mye og/eller bred forskningsvirksomhet.

5.4 Institutråd

Det foreslås å etablere institutråd ved alle HiØs institutter, som del av organisasjonsdemokratiet. Rådet skal ha representanter fra instituttledelsen, fagansatte og studenter.